

Kerkplein 2 T (0343) 56 56 00
Postbus 200 F (0343) 41 57 60
3940 AE Doorn E info@heuvelrug.nl

GEMEENTE
UTRECHTSE HEUVELRUG

Lokale inclusie agenda

Vanzelfsprekend meedoen

Datum 1 juni 2017
Team Regie & Faciliteren
Auteur J van der Klauw

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
2	Wat doen we al?	4
2.1	Algemeen	4
2.2	Sociaal domein	4
2.3	Wonen	5
2.4	Fysieke toegankelijkheid	6
	Openbare ruimte	6
2.5	Vrije tijd	6
2.6	Gemeente als goede voorbeeld	7
3	Wat zijn kansen?	8
3.1	Bewustwording als basis	8
3.1.1	Geen onwil, wel onwetendheid	8
3.1.2	Denktank ervaringsdeskundigheid	8
3.1.3	Bruiscafes	9
3.1.4	Week van de toegankelijkheid	9
3.1.5	Goede voorbeelden/ Campagne vanzelfsprekend meedoen!	9
3.1.6	Prijs Heuvelrug inclusief.....	9
3.2	Fysieke toegankelijkheid	10
3.2.1	Kleine aanpassingen op verzoek.....	10
3.3	Sociale toegankelijkheid	10
3.3.1	Herkennen en omgaan met niet zichtbare beperking.....	10
3.3.2	Jongeren met een beperking	11
3.3.3	Onderzoek inclusiecoaches.....	11
3.4	Vrije tijd	11
3.4.1	Dorpsgerichte activiteiten.....	11
3.4.2	Sportactiviteiten mensen met een beperking	12
3.4.3	Toegankelijkheid Horeca Heuvelrug	12
4	Evaluatie	14
4.1	Wat je voor mij doet, zonder mij, werkt tegen mij	14
5	Activiteitenschema	15

1 Inleiding

In 2016 is het VN verdrag voor mensen met een beperking geratificeerd. Dit betekent dat de rechten op meedoen van mensen met een beperking nu ook wettelijk zijn vastgelegd per 1 januari 2017.

Vanzelfsprekend meedoen met een beperking, ofwel inclusie, is de norm. Een beperking mag geen reden zijn waarom een inwoner niet mee kan doen of ergens niet welkom is.

Meedoen, of je nu een beperking hebt of niet, is belangrijk. Mensen die meedoen en zich ergens aan verbonden voelen, en het gevoel hebben ergens aan bij te dragen, kennen een betere kwaliteit van leven (John O'Brien, five dimensions of inclusion).

Maar bovenal is werken aan inclusie werken aan preventie. Goede toegankelijke voorzieningen voor iedereen zorgen ervoor dat mensen met een beperking minder gebruik hoeven te maken van duurdere individuele voorzieningen.

Exacte cijfers over het aantal mensen met een beperking zijn moeilijk te geven. Niet iedereen met een beperking staat ook als zodanig geregistreerd. Met name onzichtbare beperkingen zoals verstandelijke beperking of psychiatrische beperking zijn lastig in cijfers te vangen. Volgens landelijke schattingen zijn er 3,5 miljoen mensen met een beperking van enige aard. Denk aan een lichamelijke beperking al dan niet door ouderdom, een verstandelijke beperking, een psychiatrische beperking (waaronder autisme), een visuele beperking of een auditieve beperking).

Voor de heuvelrug zou dit neerkomen op zo'n 10 000 mensen binnen de gemeente die enige vorm van een beperking hebben. Uit de meest recente GGD gezondheidsmonitor van inwoners van 19-64 jaar blijkt dat 28% van de volwassenen wonend in de gemeente Utrechtse Heuvelrug een of meer langdurige ziekten of langdurige aandoeningen heeft, 7,5% van de mensen hebben minimaal 1 beperking in horen, zien of mobiliteit.

Zo op het oog een behoorlijk aantal dat middels het VN verdrag het recht heeft gekregen om mee te doen. Maar om te zorgen dat dit recht ook verwezenlijkt wordt staat er nog veel te gebeuren.

Allereerst is iedere gemeente verplicht een lokale inclusie agenda te maken met daarin concrete acties hoe de gemeente gaat werken aan inclusie. Dit plan is bedoeld als een lokale inclusie agenda voor de gemeente Utrechtse Heuvelrug.

Naast een wettelijke plicht is een concreet actieprogramma ook een lang gekoesterde wens van de gemeenteraad. Allereerst wordt inclusief beleid genoemd als speerpunt in het raadsprogramma. Daarnaast ondersteunden alle partijen de motie Inclusief beleid van juni 2016 waarin gevraagd wordt om een Lokale inclusie agenda als uitwerking van het VN verdrag.

Tot slot is in de nota 'Vitale dorpen' eveneens de ambitie uitgesproken om vervolg te geven aan de intentieverklaring "Agenda 22", de voorloper van het VN verdrag.

Deze ambities komen niet uit de lucht vallen. Inclusie is niet nieuw in deze gemeente.

Met instellingen als Bartimeus en Abrona en het militair revalidatiecentrum Aardenburg binnen onze gemeente zijn we al gewend aan rekening houden met mensen met een beperking. Dit betekent niet

dat we er al zijn. Om te zorgen dat meedoen met een beperking niet van toevallige ontmoetingen en individuele welwillendheid afhangt is meer nodig.

Wanneer we kijken naar inclusief beleid dan zien we een aantal onderdelen.

- Fysieke toegankelijkheid: drempels letterlijk weghalen.
- Sociale toegankelijkheid: drempels figuurlijk weghalen, door te zorgen dat iedereen zich welkom kan voelen, te letten op begrijpelijke taal en te zorgen voor een gelijkwaardige behandeling.
- Digitale toegankelijkheid: digitale drempels slechten, door goed toegankelijke websites ook voor blinden en slechtzienden, en helder taalgebruik voor mensen met verstandelijke beperking.
- Bewustwording van alle bovenstaande punten.

Alle inclusie begint met bewustwording. Inclusief beleid gaat pas betekenis krijgen als mensen zich meer bewustzijn wat zij kunnen bijdragen aan een samenleving waarin meedoen met een beperking vanzelfsprekend is. Of zoals ooit Johan Cruijff zei: je gaat het pas zien als je het door hebt. Soms zijn er dan ook even 'exclusieve' acties nodig die mensen helpen bewust te worden om toe te werken naar inclusie. Daarnaast bieden 'exclusieve acties' zoals aparte activiteiten voor mensen met een beperking een veilige haven om de stap te verkleinen naar gewoon meedoen. We moeten niet vergeten dat we jarenlang aparte voorzieningen voor mensen met een beperking als norm hebben gezien voor goed beleid. Daarom moeten we deze omslag van apart naar vanzelfsprekend de tijd geven.

De afgelopen maanden is er een inventarisatie geweest over de stand van zaken van inclusief beleid binnen onze gemeente. Deze lokale inclusie agenda is participatief tot stand gekomen. Organisaties die hebben meegewerkt zijn de Wmo raad, Bartimeus, Abrona, Kwintes, Handje helpen, Styxx, Heuvelrug gezond, Seniorenplatform, de Angst, dwang en fobiestichting, dorpsteams voor de input. Ook het bestuur van Koninklijke Horeca Nederland afdeling Utrechtse Heuvelrug en het Regionaal Bureau voor Toerisme Heuvelrug en Vallei. Tot slot hebben ook inwoners en ervaringsdeskundigen uit Amerongen tijdens een pilot van het Bruiscafe meegedacht.

We hebben het stuk als volgt opgebouwd.

We beginnen met de inventarisatie wat er al gebeurt in gemeente Utrechtse Heuvelrug. Vervolgens schetsen we de kansen die we zien op de voorgenoemde gebieden. Dit zijn de onderwerpen die we willen oppakken in het kader van de lokale inclusie agenda. Tot slot is er een activiteitenschema met daarin een overzicht van de activiteiten en de kosten.

Deze Lokale inclusie agenda Vanzelfsprekend Meedoen vloeit voort uit de nota Vitale dorpen. Het is de realisatie van de intentieverklaring "agenda 22" zoals die benoemd staat in de nota.

2 Wat doen we al?

2.1 Algemeen

Dit hoofdstuk geeft een overzicht op de zaken die we al doen en die we willen behouden. Tijdens de inventarisatie viel op dat we op de goede weg zijn. Of het nu bijvoorbeeld om gemeentelijke afdelingen als buitenruimte gaat, het sociale domein of om publieksvoorlichting; inclusief beleid was geen onbekend fenomeen. Dit vormt een goede basis voor een vervolgstap.

2.2 Sociaal domein

Van oudsher is dit thema aangehaakt op het vormen van inclusief beleid door de verstrekking van Wmo voorzieningen en de aandacht die er uitgaat naar de dorpssteams en de gesprekken die de consultants voeren. Hierbij is aandacht voor allerlei vormen van beperkingen, dus ook voor de (niet zichtbare) beperking van inwoners en natuurlijk de situatie van mantelzorgers. Deze gemeente kent de mogelijkheid om ruimere voorzieningen toe te kennen voor sport en sociale participatie.

Echter, inclusief beleid begint met het praten mét en niet over mensen. Daarom trainen we consultants hierin in en ze zijn geschoold in het doen van een goede vraagverheldering. Daarnaast zijn er allerlei initiatieven die zij faciliteren om participatie van mensen met een beperking te bevorderen. Denk aan inlooplekken. Enerzijds kunnen mensen elkaar daar ontmoeten. Anderzijds zijn deze inlooplekken ook bedoeld om laagdrempelig hulp te kunnen vragen bij het dorpssteam.

Voorbeeld: een van de dorpssteams kent al enige tijd 2 stagiaires. Een van hen werkt 1 dag in de week en helpt in de bibliotheek, verzorgt de lunch en helpt met facilitaire zaken.

Aan het begin van de stage vond de stagiaire het erg moeilijk om dorpssteamleden te vragen wat ze wilden eten met de lunch. Tijdens de stage heeft de stagiaire geleerd om te vragen naar mensen hun lunchwensen en kan nu zelf de boodschappenlijst maken en boodschappen doen. Zelfs een onverwachte boodschap bij een voor de stagiair onbekende winkel lukt nu.

Als we kijken naar de ontwikkelingen die je kunt scharen onder inclusief beleid, moeten we onze status als dementievriendelijk gemeente hierbij zeker benoemen. We werken met elkaar aan een gemeente waar mensen met dementie welkom zijn en mee kunnen doen. Laten we deze basis gebruiken als kans voor andere groepen mensen voor wie meedoen niet altijd vanzelfsprekend is.

Arbeid: Werk is, samen met onderwijs, de beste vorm van zorg en ook al veel genoemd als begin van inclusie bij de ronde langs het veld. Consultants van de RSD zijn aangehaakt bij de dorpssteams zodat de lijnen kort zijn. Als gemeente kennen we voorzieningen voor mensen met een smalle beurs zoals een jeugdsportfonds en de ruggensteunregeling om meer mogelijkheden te scheppen voor deelname aan de maatschappij. We pleiten op dit moment voor een concretere invulling van een werkgeversbenadering vanuit de RSD. We hebben binnen de gemeentelijke organisatie een bedrijfscontactfunctionaris die

ondernemers wijst op de mogelijkheden om mensen met een beperking in dienst te nemen. We werken aan lokale arbeidsparticipatie door het project De Verleiding waarin met welzijnsorganisaties afspraken zijn om de sociale activering en participatie van mensen met een beperking te bevorderen. We starten een pilot zodat mensen met een beperking mee kunnen helpen de groenvoorziening in de wijken te onderhouden. Daarnaast is er ook binnen de dorpen zelf een aantal werkplaatsen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, zoals de Proloog in Amerongen.

GGZ in de wijk: Als het gaat om inclusie blijft de GGZ een doelgroep waarvoor dit niet altijd vanzelfsprekend is. Het terugkeren naar de 'gewone' wereld na een opname in een kliniek vraagt veel van mensen met een psychiatrische beperking, maar ook van de omgeving. Echter, ook voor mensen die al in een buurt wonen en met behulp van ambulante begeleiding zelfstandig kunnen wonen missen soms de aansluiting met hun omgeving. Dit jaar werken we dat verder uit.

We kennen al diverse inlopen, al dan niet voor mensen met een psychiatrische achtergrond. Een mooi voorbeeld van een inloop die bezocht wordt door een grote diversiteit aan mensen is The Cloud in Leersum. Je kunt er binnenlopen voor een vraag, maar ook voor een kopje koffie en gezelligheid. Zo ondervond ook een inwoner die iemand zocht om hem te leren een muziekinstrument te bespelen. In samenwerking met het dorpssteam pakt hij deze vraag nu op.

Pilot thuiszitters: een werkgroep, met vertegenwoordigers vanuit de VO scholen (het samenwerkingsverband, het Revius Lyceum) en de gemeente (leerplicht, dorpssteam en beleid) heeft een voorstel voor een pilot geschreven. In grote lijnen is het voorstel een pilot te starten om vanuit preventie thuiszitten te voorkomen. Het is de bedoeling dat er een ruimte op het terrein van het Revius Lyceum gecreëerd zal worden. Het gaat dan om een ruimte (klas) waar leerlingen dagelijks heen kunnen. Doel is het voorkomen van schooluitval door leerlingen vroegtijdig maatwerk aan te bieden in een combinatie van onderwijs en zorg.

Passend onderwijs: Met de invoering van passend onderwijs is het voor leerlingen met een beperking meer zelfsprekend om binnen het regulier onderwijs hun onderwijs te volgen. Scholen werken hier op hun eigen manier aan. Denk aan het inrichten van prikkelarme plekken, maar ook het drempelvrij maken van een gebouw. Passend onderwijs is vooral de verantwoordelijkheid van de scholen zelf. Echter, we houden wel nauwe contacten. We behouden nauwe contacten met samenwerkingsverbanden Primair Onderwijs en Voortgezet Onderwijs om de verbinding te houden.

2.3 Wonen

Woonvoorzieningen voor mensen met een beperking

Binnen onze gemeente kennen we een aantal woonvoorzieningen voor mensen met een beperking, die ook onderdeel uitmaken van de wijk. Denk aan de woningen voor jongeren met autisme bij de Allemanswaard in Amerongen en de woningen van Bartimeus in Driebergen, bijvoorbeeld. We zijn al enige jaren bezig met levensloop bestendig wonen. Woningen die levensloop bestendig zijn hebben als kenmerk dat ze zodanig zijn ontworpen en ingericht dat mensen ook als ze ouder worden er zonder problemen kunnen blijven wonen. Aanpassingen in de badkamer, bijvoorbeeld, zijn eenvoudig te maken. Maar denk ook aan het eenvoudig kunnen aanleggen van technische hulpmiddelen in huis (domotica), zodat ook op afstand makkelijk contact te maken is via beeldbellen bijvoorbeeld.

Levensloopbestendig wonen

Dit jaar ligt er een opdracht voor het maken van beleidsregels voor levensloopbestendig bouwen. Hierin moet aandacht komen voor inclusief bouwen van niet alleen woningen, maar ook van de omgeving. Het plan wordt uitgewerkt om met een woningbouwvereniging, ontwikkelaars en ervaringsdeskundigen tot een checklist te komen over levensloopbestendig bouwen.

Een aangepaste woning is heel mooi, maar als iemand zijn woning niet op kan vanwege hoge drempels en losliggende tegels en een ontoegankelijke verbinding van het openbaar vervoer is meedoen minder vanzelfsprekend en zullen eerder dure individuele voorzieningen nodig zijn.

2.4 Fysieke toegankelijkheid

Openbare ruimte

Tijdens de inventarisatie bleek dat het thema Buitenruimte ongemerkt al flink bezig is met de toegankelijkheid voor mensen met een beperking. De busstations zijn aangepast, bijvoorbeeld.

Onderhoudswerkzaamheden

De medewerkers van Buitenruimte zien onderhoudswerkzaamheden als kans om de toegankelijkheid van wegen meteen mee te nemen. Naar aanleiding van signalen van inwoners over ontoegankelijkheid verbeteren zij de toegankelijkheid van de buitenruimte.

Ervaringsdeskundigen

De medewerkers van Buitenruimte bij onderhoud en inrichting contact met ervaringsdeskundigen van Bartimeus om hun ervaringsdeskundigheid mee te nemen. Op dit moment loopt er ook in Amerongen een schouw met het dorpsnetwerk om de fysieke toegankelijkheid te verbeteren.

Een mooi voorbeeld van samenwerking tussen Bartimeus en de medewerkers van Buitenruimte is het aanpassen van de bushalte bij Bartimeus geweest. Gezamenlijk hebben zij gekeken naar welke aanpassingen er nodig waren om deze bushalte zo goed mogelijk te laten aansluiten op de behoeften van iemand die blind of slechtziend is. Dit heeft geleid tot een bushalte die optimaal toegankelijk is voor mensen met een visuele beperking.

2.5 Vrije tijd

Sport

De afgelopen jaren is door de gemeente veel geïnvesteerd in de toegankelijkheid van sportaccommodaties. Een basisvoorwaarde om te kunnen sporten.

Buurtsportcoaches

We hebben buurtsportcoaches die de opdracht hebben het sporten bij mensen met een beperking aan te jagen. We kennen al een aantal sportteams voor mensen met een beperking, de zogenaamde G sportteams.

Ruimere voorzieningen

Daarnaast kennen we binnen de Wmo mogelijkheden om ruimere voorzieningen aan te vragen voor de beoefening van sport. Denk hierbij aan de mogelijkheid voor het aanvragen van een sportrolstoel.

Op initiatief van de verenigingen in Driebergen is er vorig jaar een sportdag geweest specifiek voor mensen met een beperking. Hierbij konden inwoners van de heuvelrug met een beperking laagdrempelig kennis gemaakt worden met diverse sporten. Dit heeft geresulteerd in een aantal nieuwe leden bij de G teams.

Evenementen

Bij de aanvraag van vergunningen voor commerciële evenementen is toegankelijkheid voor mensen met een beperking een eis bij de vergunningverlening.

Voor kleinere evenementen zijn er binnen de subsidie dorpsgericht werken mogelijkheden om subsidie aan te vragen om evenementen toegankelijk te maken voor mensen met een beperking.

2.6 Gemeente als goede voorbeeld

Ook als voor onze eigen organisatie hebben we initiatieven die meedoen met een beperking meer vanzelfsprekend te maken. We willen graag het goede voorbeeld geven. We kennen de volgende goede voorbeelden:

- Een workshop over meedoen met een beperking voor de gemeentelijke organisatie olv ervaringsdeskundige Jan Troost in 2013.
- Onze gemeentelijke website voldoet aan de eisen die maken dat de website ook goed toegankelijk is voor mensen met een visuele beperking. Hiermee behoren we tot de 7% van de gemeenten die voldoen aan de toegankelijkheidsstandaarden¹. Hiermee lopen we landelijk voorop.
- Ook onze stemlokalen kennen een grote toegankelijkheid.
- In onze aanbestedingen nemen we voorwaarden op over social return of investment en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Bij inhuur van personeel is de vraag opgenomen of deze functie ook door iemand met een beperking vervuld kan worden.
- Intern zijn we bezig met het creëren van plaatsen voor mensen met een arbeidshandicap.
- Naar aanleiding van diverse nieuwe medewerkers met een beperking zijn er aanpassingen aan het gebouw gedaan.

De koffieautomaten binnen het gemeentehuis worden schoongemaakt door de medewerkers van Abrona. Als ik langs het koffieapparaat loop zie ik de medewerker aanstalten maken om een praatje te maken. Zo te zien is dat best even een stap. "Heb je nog verkiezingen gekeken?" klinkt het. Ja, jij ook? zeg ik. "Jaahaa", klinkt het trots. Er volgt een leuk gesprekje over verkiezingen, keuzes maken en stemmen. We zijn er allebei nog niet uit, maar vastbesloten om gebruik te maken van ons stemrecht. Het koffie apparaat is schoon en we moeten allebei door. Even later hoor ik van een collega dat deze medewerker in het begin erg verlegen was, maar nu inmiddels zelf gesprekjes durft aan te knopen.

¹ Onderzoek digitale toegankelijkheid College rechten van de mens, 2015

3 Wat zijn kansen?

3.1 Bewustwording als basis

3.1.1 Geen onwil, wel onwetendheid

Vaak is niet-inclusief denken teken van geen onwil, maar wel van onwetendheid. Daarom ligt de eerste kans voor een meer inclusieve gemeente op het gebied van bewustwording. Immers iemand die niet in een rolstoel zit, kan zich misschien moeilijk verplaatsen in de obstakels waar een rolstoeler tegenaan rolt. Iemand met een universitaire opleiding zal niet altijd weten wat het betekent om een verstandelijke beperking te hebben. Daarom is ervaringsdeskundigheid zo belangrijk. En daar zien we dan ook onze eerste kans. Ervaringsdeskundigheid wordt gemist. Zowel binnen als buiten de organisatie. We kenden het platform mensen met een functiebeperking, maar deze groep is door omstandigheden minder actief geworden.

3.1.2 Denktank ervaringsdeskundigheid

Daarom willen we gaan werken met een denktank van ervaringsdeskundigen. Zij kunnen op ons verzoek praktisch meedenken en meekijken met nieuw beleid, met bouwplannen en uitvoering. Denk aan het schouwen van gebouwen en het toetsen van brieven op begrijpelijkheid. Daarnaast kunnen zij een bron van informatie zijn als het gaat om signalen. We willen werken aan een bestand met ervaringsdeskundigen die wij kunnen benaderen om mee te kijken op onze plannen. Daarnaast willen we een digitaal forum inrichten om signalen eenvoudig te kunnen delen en jaarlijks een of twee signaleringsbijeenkomsten organiseren waarop we met elkaar kijken naar de vorderingen van vanzelfsprekend meedoen.

Expertise werken met ervaringsdeskundigheid

Het werken met ervaringsdeskundigen is heel waardevol, maar vraagt ook de expertise om met een zeer heterogene groep om te kunnen gaan. Een hoger opgeleide rolstoelgebruiker zal misschien zijn signalen voor de gemeente anders verwoorden dan de ervaringsdeskundige met een verstandelijke beperking. Om te zorgen dat er aan alle ervaringsdeskundigheid recht wordt gedaan, willen we dan ook de hulp van partijen zoals MEE inschakelen. Zij werken al langer met ervaringsdeskundigen in de eigen organisatie en hebben daarnaast in samenwerking met andere gemeenten een soortgelijke denktanks opgezet. De begeleiding van deze denktank pakken zij samen op met de beleidsmedewerker inclusief beleid.

Bewustwording binnen de gemeente

Bewustwording geldt niet alleen voor organisaties buiten de gemeente. Ook wijzelf zien kansen voor verbetering. Ook onze eigen bewustwording willen we opfrissen. Dat willen we doen door middel van een eenmalige praktische workshop fysieke toegankelijkheid. Tijdens deze workshop nemen ervaringsdeskundigen ons mee in de do's en don't's op het gebied van toegankelijkheid.

3.1.3 Bruiscafes

Inclusie moet niet louter iets zijn wat uit de gemeente komt. Werken aan een inclusieve gemeente doen we samen. Het is belangrijk dat iedereen in deze gemeente een steentje bijdraagt. Wat een dorp nodig heeft om inwoners met een beperking echt vanzelfsprekend mee te laten doen, kunnen de (ervaringsdeskundige) dorpsbewoners alleen zelf bedenken en bepalen. Elk dorp is anders en zal andere behoeften hebben. Daarom willen we dorpsgerichte bijeenkomsten organiseren. We beseffen dat het voor sommige ervaringsdeskundigen niet altijd eenvoudig is om naar een (grote) bijeenkomst te komen. Om ook hen te bereiken willen we in het voortraject naar de bijeenkomst toe ook op een laagdrempelige manier in kleinschalige gesprekken hun ideeën ophalen en inbrengen. Tijdens de dorpsgerichte bijeenkomsten, de Bruiscafés, brainstormen over één initiatief per dorp wat vanzelfsprekend meedoen voor mensen met een beperking een stap dichterbij brengt. Tijdens deze avond maken de inwoners en andere betrokkenen mogelijk met behulp van de sociaal makelaar ook alvast een begin met de uitwerking. Voor het uitwerken van het initiatief stellen we budget beschikbaar.

3.1.4 Week van de toegankelijkheid

Jaarlijks is er in oktober de landelijke week van de toegankelijkheid. In deze week wordt er op een positieve manier aandacht besteed aan een aspect van toegankelijkheid. Denk bijvoorbeeld aan de toegankelijkheid van sport, horeca, en openbare ruimte.

Deze kans willen wij als gemeente aangrijpen en jaarlijks minimaal één activiteit organiseren in deze week en via de lokale media aandacht te geven aan het thema van de week. De plannen worden hiervoor de komende maanden uitgewerkt.

3.1.5 Goede voorbeelden/ Campagne vanzelfsprekend meedoen!

Zoals gezegd zijn er in deze gemeente voldoende voorbeelden waarin gewerkt wordt aan inclusie. Goed voorbeeld doet goed volgen. Daarom willen we jaarlijks een aantal goede voorbeelden uitlichten en deze aandacht geven in de lokale media. Met de campagne **vanzelfsprekend meedoen!** willen we laten zien dat er meer mogelijk is dan we soms op het eerste gezicht denken. Ook deze voorbeelden kunnen meedingen naar de prijs voor het meest inclusieve initiatief.

3.1.6 Prijs Heuvelrug inclusief

Tijdens de lokale inclusie agenda hopen we mooie initiatieven die er op de Heuvelrug zijn naar voren te halen. Om positieve aandacht te generen en mensen te stimuleren meer inclusief te denken, willen we een prijs uitreiken voor het mooiste initiatief van de afgelopen periode. Deze prijs is de afsluiting van de **Vanzelfsprekend meedoen** campagne.

3.2 Fysieke toegankelijkheid

3.2.1 Kleine aanpassingen op verzoek

De mogelijkheid is bij weinig mensen bekend dat buitenruimte op verzoek kleine aanpassingen kan doen in de openbare ruimte die de toegankelijkheid verbeteren. We willen deze mogelijkheid beter onder de aandacht brengen.

Voorbeeld: De afdeling Buitenruimte krijgt via het meldpunt van de gemeente een melding over een stoep die scheef loopt in een winkelgebied. Dat is heel onhandig als je met een rollator loopt, maar ook voor rolstoelers en mensen met een kinderwagen is dit heel onpraktisch. De beheerder van Buitenruimte constateert dat hier iets aan gedaan moet worden. Hij bekijkt de planning en ziet dat dit meegenomen kan worden in onderhoudswerkzaamheden die over een paar maanden plaats vinden. Zonder extra middelen kan de stoep verbeterd worden.

Preventie herstel werkzaamheden

Voorbeelden als deze kunnen we zien als herstelwerkzaamheden. De meest ideale situatie is natuurlijk voorkomen dat deze nodig zijn. Daarom willen we de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte controleren en aanpassen om alert te blijven op toegankelijkheid. Op deze manier zorgen we ervoor dat toegankelijkheid vanaf het begin van de werkzaamheden wordt meegenomen.

Herstelwerkzaamheden

Daarnaast willen we met ervaringsdeskundigen een ronde maken door de dorpen om zo zicht te krijgen op de fysieke knelpunten van een dorp. Naar aanleiding hiervan kunnen we kijken wat er meegenomen kan worden in regulier werk en waar we extra middelen voor moeten gaan inzetten.

3.3 Sociale toegankelijkheid

Met sociale toegankelijkheid bedoelen we de mate waarin iemand zich welkom voelt, er rekening gehouden wordt met iemands beperking en men gericht is op een gelijkwaardige behandeling. Het is zeker voor mensen met een niet zichtbare beperking, denk bijvoorbeeld aan autisme, verstandelijke beperking, niet aangeboren hersenletsel. Hiermee is het een belangrijke vorm van toegankelijkheid.

3.3.1 Herkennen en omgaan met niet zichtbare beperking

Een belangrijk onderdeel van sociale toegankelijkheid ligt in de communicatie. Het is best een kunst om je communicatie goed af te stemmen op iemand met een niet zichtbare beperking. Voor iemand met een verstandelijke beperking praat een wat hoger opgeleide onbewust al snel als een nieuwslezer, een gesprek met iemand met autisme zal misschien wat meer geduld vragen en duidelijkheid. Sommige mensen beheersen van nature die kunst. Voor mensen voor wie het omgaan met mensen met een niet zichtbare beperking geen (dagelijks) werk is zal dat wat extra's vragen.

Het kan dan helpen om wat handvatten te krijgen in het herkennen en omgaan met niet zichtbare beperkingen. Met een betere herkenning wordt het eenvoudiger om te weten waar je op moet letten in de communicatie om het contact te vergemakkelijken. Hierin kunnen we een stap zetten. Daarom is het goed om mensen die niet direct hulpverlener zijn maar wel door hun (vrijwilligers) werk mensen met een niet zichtbare beperking tegen kunnen komen een korte workshop aan te bieden.

Dit vergroot de gastvrijheid en draagt bij het verlagen van de drempel om vanzelfsprekend mee te kunnen doen, zoals eerder is ervaren bij de training over dementie in het kader van de dementievriendelijke gemeente.

3.3.2 Jongeren met een beperking

Uit het clientervaringsonderzoek dat onlangs is gehouden, is gebleken dat jongeren met een beperking weinig aansluiting voelen en weinig activiteiten zien in de dorpen waar zij aan mee kunnen doen en mensen kunnen ontmoeten. Hier zien we duidelijk een kans. Met de jongerenwerkers en ervaringsdeskundige jongeren willen we verkennen waar kansen liggen op dit gebied. Voor het ontwikkelen van activiteiten stellen we een budget beschikbaar stellen. Het zal in het begin misschien nodig zijn om aparte activiteiten te organiseren. Echter, het uiteindelijke doel is om jongeren zo veel mogelijk te integreren in het jongerenwerk.

Driebergen kent twee keer per maand het Goedenavondcafe bij de Protestantse gemeente. Op Cafeavond ontmoeten mensen met en zonder beperking elkaar. Het doel is ontmoeten en het vergroten van de sociale integratie. Het aantal bezoekers ligt rond de 30. Het zijn mensen tussen de 30 en de 70 jaar. Voor de bezoekers is de Protestantse gemeente een vertrouwde plek geworden.

Voor jongeren met een beperking mist een dergelijk initiatief in Driebergen. Het opzetten van een soortgelijk initiatief met behulp van jongeren, ouders en sociaal makelaars kan een voorbeeld zijn van een te ontwikkelen activiteit.

3.3.3 Onderzoek inclusiecoaches

Steeds meer mensen met een beperking komen te wonen in gewone straten, gewone wijken en gewone dorpen. Dat is voor zowel de buurt als de personen met een beperking wettelijk en vraagt soms bemiddeling en duiding (zie voorbeeld). Organisaties hebben hier een belangrijke rol in en weten dat wij dit een belangrijk aspect vinden. We zien dan ook dat het vaak goed gaat. Echter, wanneer wij signalen ontvangen dat de inspanningen van een organisatie niet toereikend zijn, willen wij in samenwerking met de organisatie en andere betrokkenen onderzoeken of we hierin iets kunnen faciliteren. Voor dit faciliteren zullen we dan mogelijk middelen moeten vrijmaken.

Voorbeeld

Een buurtbewoonster van een wijk waarin ook mensen met een beperking wonen werd erg onrustig van de jongen die vaak voor haar raam stond te kijken. Hij deed haar toch een beetje denken aan een voyeur. Met dit gevoel is zij naar de woonvoorziening gestapt. Na uitleg bleek dat deze jongen autistisch was en graag bakstenen telde. En die van haar huis waren goed zichtbaar. De buurtbewoonster voelde zich na deze uitleg een stuk rustiger.

3.4 Vrije tijd

3.4.1 Dorpsgerichte activiteiten

In onze dorpen kennen een grote bedrijvigheid als het gaat om organiseren van activiteiten. We willen mensen die subsidie aanvragen voor deze activiteiten meer op de noodzaak wijzen dat deze toegankelijk moeten zijn voor mensen met een beperking. Dit staat al opgenomen in de subsidieverordening dorpsgerichte activiteiten onder artikel 3. We willen meer duidelijk maken over de mogelijkheden hoe je evenementen meer toegankelijk maakt voor mensen met een beperking en meer ruchtbaarheid geven aan de mogelijkheid hier subsidie voor aan te vragen. Daarnaast is het goed om in de communicatie rondom het evenement ook duidelijk te maken hoe de toegankelijkheid geregeld is.

Vervoer naar vrije tijdsbesteding

Reizen als je een beperking hebt, is niet altijd vanzelfsprekend. Het kan een belemmering zijn om daadwerkelijk aan activiteiten mee te doen. Zeker voor meer individueel vervoer over korte afstanden

betrekkelijk korte afstanden, zoals binnen een dorp zelf. Daarom onderzoeken we op dit moment uit of we naar Utrechts voorbeeld een initiatief kunnen ontwikkelen om mensen voor korte afstanden met golfkarretjes te vervoeren.

Voorbeeld: In de wijken Overvecht, Zuilen, Tuindorp en Tuindorp-Oost van Utrecht rijden overdekte, elektrische golfkarretjes door de stad, Buurtmobiel. Zij verzorgen korte ritjes binnen deze wijken voor ouderen. Ouderen kunnen de dienst bellen en worden vervolgens naar de gewenste plek gebracht. De dienst werkt met een rittenkaartsysteem. De golfkarretjes van Buurtmobiel rijden alleen korte afstanden. Een vrijwilliger haalt mensen thuis op en brengt de mensen ook weer thuis.

3.4.2 Sportactiviteiten voor mensen met een beperking

We kennen inmiddels buurtsportcoaches die in het kader van jongeren op gezond gewicht in onze gemeente actief zijn.

Echter, het sporten voor mensen met een beperking vraagt extra aandacht. Mensen met een beperking sporten of bewegen relatief minder vaak dan mensen zonder beperking. We willen gezamenlijk met sportclubs en andere sportinstellingen verkennen hoe we een netwerk kunnen creëren om meer mensen met een beperking aan het sporten te krijgen. Daarnaast willen we extra middelen reserveren om het sporten voor mensen met een beperking meer aandacht te geven. Deze impuls willen we verder vormgeven met Heuvelrug Sportief en Gezond en HSI.

Een ander onderdeel is het gebruik van een handbewogen rolstoel. Het vraagt vaardigheid om jezelf goed voort te bewegen via een handbewogen rolstoel. Het aanleren van deze vaardigheid en vertrouwt raken met de rolstoel komt op dit moment nog (te veel) neer op het eigen initiatief en lef van degene die erin zit. Om goede rolstoelvaardigheden te stimuleren willen we investeren in een pilot training rolstoelvaardigheid via KJ Projects ism onze lokale partijen.

3.4.3 Toegankelijkheid Horeca Heuvelrug

We willen een gastvrije gemeente zijn voor iedereen. Dat vinden we niet alleen vanuit het sociaal domein belangrijk, maar ook vanuit economisch oogpunt een mooie kans voor onze gemeente.

Een café, restaurant, hotel of camping dat toegankelijk is voor mensen met een beperking zal meer klanten binnen kunnen halen. Hiervan hebben niet alleen onze inwoners profijt, ook voor toeristen met een beperking maakt het onze gemeente aantrekkelijker om te verblijven.

Inzicht in toegankelijkheid horeca

Een belangrijk aspect hierbij is inzicht te krijgen in welke locaties toegankelijk zijn. Daarnaast willen we ondernemers stimuleren om hun organisatie toegankelijker te maken. Hiervoor beginnen we met een gezamenlijk onderzoek met het Regionaal Bureau voor Toerisme Heuvelrug en Vallei (RBT) en Koninklijke Horeca Nederland (KHN). We gaan met elkaar kijken naar wat we moeten doen om een goed toegankelijke gemeente te worden voor inwoners en bezoekers met een beperking. Hiermee willen we draagvlak creëren bij horecaondernemers en hen stimuleren de toegankelijkheid van hun onderneming zichtbaar te maken.

Een belangrijk onderdeel is het verschaffen van duidelijkheid over de toegankelijkheid van een horecagelegenheid voor mensen met een beperking. Het is een must om vooraf goede informatie te bieden over de toegankelijkheid, zodat bezoekers en inwoners niet voor verrassingen komen te staan. Hier willen we als gemeente samen met het RBT, KHN en de provincie in 2017 een start mee gaan maken.

Trouwlocaties

Veel toeristische trekpleisters binnen onze gemeente doen ook dienst als trouwlocatie. Tegenwoordig kan elke locatie dienen als trouwlocatie, dus ook bijvoorbeeld de achtertuin van inwoners. Dat maakt sturen op toegankelijkheid voor die locaties voor ons als gemeente lastig. De enige trouwlocatie die wij in beheer hebben voldoet in ieder geval aan de eisen. In het project Toegankelijkheid Horeca Heuvelrug willen wij de populaire trouwlocaties in ieder geval ook meenemen om zo meer inzicht te geven in de toegankelijkheid.

4 Evaluatie

4.1 Wat je voor mij doet, zonder mij, werkt tegen mij.

Voor inclusief beleid geldt sterk het principe: je praat mét mensen en niet over. Dat principe geldt zeker voor de evaluatie. In de tweede helft van 2019 willen we dit uitvoeringsplan evalueren. Hebben we de beschreven kansen gegrepen? Ervaren de (vertegenwoordigers van) mensen met een beperking verbetering. Wat zijn verbeterpunten? Dat willen we doen middels een rondetafelconferentie. Waarbij we terug kijken op de afgelopen periode en verbeterpunten formuleren voor een volgende periode.

Activiteiten 2017

Activiteit	Prestatie	Wie	Kosten
Bewustwording			
Organiseren denktank ervaringsdeskundigen	<p>We willen een denktank opzetten van ervaringsdeskundigen die wij kunnen consulteren bij vragen, maar ook de mogelijkheid bieden signalen aan ons door te geven via een (online) platform en een jaarlijkse bijeenkomst. Het budget zetten wij in 2017 voor</p> <ul style="list-style-type: none"> - werving van ervaringsdeskundigen en - scholing van ervaringsdeskundigen. - begeleiding van de ervaringsdeskundigen, zodat we geholpen worden te schakelen tussen grote diversiteit tussen de deelnemers en die de denktank vormen. 	Beleidsmedewerker inclusie en ism ervaringsdeskundigen en MEE.	€6000,-
Lokale initiatieven/ Bruiscafés	Innovatieve ideeën halen we op uit de dorpen mbv ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden tijdens een bijeenkomst olv een onafhankelijk voorzitter. Per dorp zal 1 idee mogen worden uitgevoerd. We reserveren budget voor het organiseren van de bijeenkomsten en de inhuur van een onafhankelijk voorzitter en de uitvoering van de ideeën.	Beleidsmedewerker inclusief beleid, dorp coördinatoren en sociaal makelaars, onafhankelijk voorzitter.	€8500,-
Workshop toegankelijkheid	Om de bewustwording binnen de eigen organisatie te verbeteren en een completer beeld te krijgen van waar toegankelijkheid om draait willen we max 12 gemeente medewerkers van de thema's Buitenruimte en Omgeving een eenmalige praktische workshop van 3,5 uur aanbieden.	Kees Jan van der Klooster (ervaringsdeskundige), drempelhulp het Hoppertje. Medewerkers van thema's omgeving en buitenruimte en andere geïnteresseerden binnen de gemeente.	€ 2000,-
Week toegankelijkheid	Jaarlijks organiseren Ieder(in), de Oogvereniging en Stichting Hoormij een week waarin landelijk extra aandacht wordt gevraagd voor een bepaald aspect van toegankelijkheid van algemene openbare voorzieningen, denk aan sport en horeca bijvoorbeeld. Bij dit landelijke initiatief willen we als gemeente aanhaken door minimaal 1 activiteit waarin we ervaringsdeskundigen en andere betrokkenen verbinden rond het thema van dat jaar. Daarnaast willen we publiciteit genereren in de lokale media over het thema van de week van de toegankelijkheid.	Communicatie, beleidsmedewerker inclusief beleid, ervaringsdeskundigen.	€2000,-
Sociale toegankelijkheid			
Herkennen en omgaan met mensen met een (niet zichtbare)	Mensen in het maatschappelijk actief zijn, denk aan dorpscoördinatoren en andere professionals maar ook vrijwilligers van dorpsnetwerken, krijgen meer inzicht in het herkennen en omgaan met niet zichtbare beperkingen.	MEE, professionals en vrijwilligers	€2000,-

beperking	Met dit bedrag kunnen we 30 mensen laten trainen.		
Vrije tijd			
Horeca toegankelijk	Er is onderzoek uitgevoerd naar de manier waarop de we horeca ondernemers kunnen motiveren om toegankelijk te worden. We maken eenmalig budget vrij als aanjaagpremie en co financiering naast andere fondsen voor het uitwerken van andere ideeën uit het onderzoek, denk aan het opzetten van een website over toegankelijkheid en het ontwikkelen/ ontsluiten van tools voor de horecaondernemers om toegankelijkheid eenvoudig vorm te geven.	Beleidsmedewerker inclusief beleid en RBT	Onderzoek gedekt binnen bestaande middelen anjaagpremie. €5000,-
Dorpsgerichte activiteiten	Mensen die dorpsgerichte activiteiten organiseren zijn zich meer bewust het toegankelijk maken voor mensen met een beperking. Activiteiten worden meer toegankelijk voor mensen met een beperking	Communicatie en dorps coördinatoren	Binnen bestaande middelen
totaal			€ 25.500,-

Activiteiten 2018

Activiteit	Prestatie	Wie	Kosten
Bewustwording			
Denktank ervaringsdeskundigen	Voor het onderhouden van onze denktank van ervaringsdeskundigen die wij kunnen consulteren bij vragen, en die ons scherp houden op signalen zetten we budget opzij. Dit budget is voor bijscholing, het houden van 1 of 2 signaleringsbijeenkomsten en het kunnen inzetten van een voorzitter die goed in staat is te schakelen tussen grote diversiteit tussen de deelnemers, die de denktank en het digitale platform kan begeleiden.	Beleidsmedewerker inclusie en communicatieadviseur gemeente ism ervaringsdeskundigen en MEE.	€2500,-
Week toegankelijkheid	Jaarlijks organiseren Ieder(in), de Oogvereniging en Stichting Hoormij een week waarin landelijk extra aandacht wordt gevraagd voor een bepaald aspect van toegankelijkheid van algemene openbare voorzieningen, denk aan sport en horeca bijvoorbeeld. Bij dit landelijke initiatief willen we als gemeente aanhaken door minimaal 1 activiteit waarin we ervaringsdeskundigen en andere betrokkenen verbinden rond het thema van dat jaar. Daarnaast willen we publiciteit genereren in de lokale media over het thema van de week van de toegankelijkheid.	Communicatie en beleidsmedewerker inclusief beleid	€2000,-
Campagne Vanzelfsprekend meedoen	Goede voorbeelden van inclusie willen we betere bekendheid geven in de lokale media ter inspiratie. Het budget gebruiken we om een tekstschrijver te kunnen inhuren om deze voorbeelden op te halen en te verwerken voor een artikel voor de lokale media.	Communicatie, beleidsmedewerker inclusief beleid, ervaringsdeskundigen.	€2000,-
Fysieke toegankelijkheid			
Leidraad inrichting openbare ruimte (LIOR) aanpassen.	We willen de Lior toetsen aan de toegankelijkheidseisen voor mensen met een beperking. Hiermee werken we eveneens aan een eenvoudige bundeling van tips en trucs, zodat de medewerkers van buitenruimte nog beter rekening kunnen houden met mensen met een beperking	Uitvoering buitenruimte, ervaringsdeskundigen en beleidsmedewerker inclusief beleid	Binnen bestaande middelen
Knelpunten inventariseren buitenruimte	We onderzoeken met ervaringsdeskundigen de knelpunten voor mensen met een beperking in de buitenruimte.	Uitvoering buitenruimte, ervaringsdeskundigen	Binnen bestaande middelen
Plan maken oplossen van knelpunten	Nav de knelpunten maken we een plan om deze op te lossen, zover dit kan. Voor de daadwerkelijke oplossing zetten we budget opzij.	Uitvoering buitenruimte	€10.000,-
Sociale toegankelijkheid			
Jongeren met een beperking en vrije tijdsbesteding	Gezamenlijk met het jongerenwerk organiseren van activiteiten voor en door jongeren met een beperking. Jongeren met een beperking ervaren meer en passend aanbod van vrije tijdsbesteding. Zij maken meer gebruik van de algemene voorzieningen. We zetten het budget in om deze groep extra aandacht te kunnen geven en toe te kunnen werken naar inclusie van deze jongeren binnen de algemene voorzieningen.	Dorpsteam, ervaringsdeskundigen	€5000,-

Inclusiecoach	Wanneer er een woonvoorziening voor mensen met een beperking in het dorp is of komt, is een goede integratie en een zachte landing voor beide partijen allereerst de verantwoording van de organisaties zelf. Echter, wanneer nodig we willen kunnen faciliteren.		PM
Vrije tijd			
Dorpsgerichte activiteiten	Mensen die dorpsgerichte activiteiten organiseren zijn zich meer bewust over het toegankelijk maken voor mensen met een beperking. Activiteiten worden meer toegankelijk voor mensen met een beperking. In de communicatie over de activiteit staat deze toegankelijkheid benoemd.	Communicatie en dorps coördinatoren	Binnen bestaande middelen
Vervoer	Naar Utrechts voorbeeld willen we onderzoeken of het investeren in een laagdrempelige vervoersvoorziening voor de korte afstanden door middel van een golfkarretje een oplossing kan zijn. We willen alvast geld reserveren voor de aanschaf van 1 golfkarretje.	Dorpscoördinator, beleidsmedewerker inclusief beleid	€4000,-
Sportactiviteiten voor mensen met een beperking	We werken aan een netwerk van verenigingen en andere sportinstellingen rondom aangepast sporten. Er zijn concrete acties om meer mensen met een beperking te laten participeren via sport. Er is een toename van sporters met een beperking. Hiervoor willen we extra initiatieven voor faciliteren.	Heuvelrug sportief en gezond, HSI, beleidsmedewerker inclusief beleid en beleidsmedewerker sport.	€15.000,-
Totaal			€ 40.500,-

Activiteiten 2019

Activiteit	Prestatie	Wie	Kosten
Bewustwording			
denktank ervaringsdeskundigheid	Voor het onderhouden van onze denktank van ervaringsdeskundigen die wij kunnen consulteren bij vragen, en die ons scherp houden op signalen zetten we budget opzij. Dit budget is voor bijscholing, het houden van 1 of 2 signaleringsbijeenkomsten en het kunnen inzetten van een voorzitter die goed in staat is te schakelen tussen grote diversiteit tussen de deelnemers, die de denktank kan begeleiden.	Beleidsmedewerker inclusie en communicatieadviseur gemeente ism ervaringsdeskundigen en MEE.	€2500,-
Week toegankelijkheid	Jaarlijks organiseren Ieder(in), de Oogvereniging en Stichting Hoormij een week waarin landelijk extra aandacht wordt gevraagd voor een bepaald aspect van toegankelijkheid van algemene openbare voorzieningen, denk aan sport en horeca bijvoorbeeld. Bij dit landelijke initiatief willen we als gemeente aanhaken door minimaal 1 activiteit waarin we ervaringsdeskundigen en andere betrokkenen verbinden rond het thema van dat jaar. Daarnaast willen we publiciteit genereren in de lokale media over het thema van de week van de toegankelijkheid.	Communicatie en beleidsmedewerker inclusief beleid	€2000,-
Campagne vanzelfsprekend meedoen	Goede voorbeelden willen we betere bekendheid geven in de lokale media. Het budget gebruiken we om een tekstschrijver te kunnen inhuren om deze voorbeelden op te halen en te verwerken voor een artikel	Beleidsmedewerker inclusief beleid, communicatie, tekstschrijver	€2000,-
Prijs uitreiken Heuvelrug inclusief prijs.	Om positieve aandacht te genereren reiken we tijdens een feestelijke bijeenkomst de Heuvelrug inclusief prijs uit. Daarmee kiezen we 1 initiatief tot het meest inclusieve initiatief van de gemeente en belonen we met een geldbedrag en publiciteit.	Communicatie, beleidsmedewerker inclusief beleid, sociaal makelaars.	€2500,-
Fysieke toegankelijkheid			
Daadwerkelijk oplossen van knelpunten	Nav de knelpunten maken we een plan om deze op te lossen, zover dit kan. Voor de daadwerkelijke aanpassingen, zetten we budget opzij.	Uitvoering buitenruimte	€10.000,-
Sociale toegankelijkheid			
Dorpsgerichte activiteiten	Mensen die dorpsgerichte activiteiten organiseren zijn zich meer bewust over het toegankelijk maken voor mensen met een beperking. Activiteiten worden meer toegankelijk voor mensen met een beperking. In de communicatie over de activiteit staat deze toegankelijkheid benoemd.	Communicatie en dorps coördinatoren	Binnen bestaande middelen
Inclusiecoach	Wanneer er een woonvoorziening voor mensen met een beperking in het dorp is of komt, is een goede integratie en een zachte landing voor beide partijen allereerst de verantwoordelijkheid van de organisaties zelf. Echter, wanneer nodig we willen kunnen faciliteren.		PM
Vrije tijd			
Sportactiviteiten voor	We werken aan een netwerk van verenigingen en andere sportinstellingen rondom	Heuvelrug sportief en gezond,	€15.000,-

mensen met een beperking	aangepast sporten. Er zijn concrete acties om meer mensen met een beperking te laten participeren via sport. Er is een toename van sporters met een beperking. Hiervoor willen we extra inzet van de buurtsportcoach financieren.	beleidsmedewerker inclusief beleid.	
Rolstoelvaardigheidstraining handbewogen rolstoel	Inwoners die gebruik maken van een handbewogen rolstoel krijgen meer vaardigheden en zelfvertrouwen en gebruiken de rolstoel effectiever en duurzamer.	Kees Jan van der Klooster ism bijv.heuvelrug sportief en gezond.	€2000,-
Evaluatie			
Bijeenkomst met ervaringsdeskundigen en gemeente	Het beleggen van een feestelijke bijeenkomst met ervaringsdeskundigen waarbij we dit uitvoeringsplan evalueren en input verzamelen voor een nieuw uitvoeringsplan.	Ervaringsdeskundigen en beleidsmedewerkers	€ 500,-
Totaal			€36 500,-

Planning Lokale inclusie agenda

Planning 2017	Sept	Okt	Nov	Dec
Bewustwording				
Klankbord ervaringsdeskundigen	X	X	X	X
Lokale initiatieven/ bruiscafe's			X	
Week toegankelijkheid	X	X		
Workshop toegankelijkheid			X	
Sociale toegankelijkheid				
Herkennen en omgaan met mensen met een niet zichtbare beperking			X	
Vrije tijd				
Horeca toegankelijk	X	X		
Communicatie dorpsgerichte activiteiten	X	X	X	X

Planning 2018	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec
Bewustwording												
Klankbord ervaringsdeskundigen	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Lokale initiatieven/ bruiscafe's	X											
Campagne vanzelfsprekend meedoen			X	X	X	X						
Week toegankelijkheid						X	X	X	X	X		
Fysieke toegankelijkheid												
Lior aanpassen	X	X										

Knelpunten inventariseren			X	X	X	X	X					
Knelpunten oplossen								X	X	X	X	X
Sociale toegankelijkheid												
Activiteiten voor en door jongeren met een beperking	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Vrije tijd												
Communicatie dorpsgerichte activiteiten	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Vervoer	X	X	X	X								
Sportactiviteiten mensen met een beperking	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Planning 2019	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec
Bewustwording												
Klankbord ervaringsdeskundigen	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Campagne vanzelfsprekend meedoen	X	X	X	X	X							
Prijs heuvelrug inclusief					X							
Week toegankelijkheid						X	X	X	X	X		
Fysieke toegankelijkheid												
Knelpunten oplossen	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Vrije tijd												
Sportactiviteiten mensen met een beperking	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Rolstoevaardigheidstraining					X	X						
Communicatie dorpsgerichte activiteiten	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Evaluatie		X	X									

Activiteiten 2017

Activiteit	Prestatie	Wie	Kosten
Bewustwording			
Organiseren denktank ervaringsdeskundigen	<p>We willen een denktank opzetten van ervaringsdeskundigen die wij kunnen consulteren bij vragen, maar ook de mogelijkheid bieden signalen aan ons door te geven via een (online) platform en een jaarlijkse bijeenkomst. Het budget zetten wij in 2017 voor</p> <ul style="list-style-type: none"> - werving van ervaringsdeskundigen en - scholing van ervaringsdeskundigen. - begeleiding van de ervaringsdeskundigen, zodat we geholpen worden te schakelen tussen grote diversiteit tussen de deelnemers en die de denktank vormen. 	Beleidsmedewerker inclusie en ism ervaringsdeskundigen en MEE.	€6000,-
Lokale initiatieven/ Bruiscafés	Innovatieve ideeën halen we op uit de dorpen mbv ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden tijdens een bijeenkomst olv een onafhankelijk voorzitter. Per dorp zal 1 idee mogen worden uitgevoerd. We reserveren budget voor het organiseren van de bijeenkomsten en de inhuur van een onafhankelijk voorzitter en de uitvoering van de ideeën.	Beleidsmedewerker inclusief beleid, dorp coördinatoren en sociaal makelaars, onafhankelijk voorzitter.	€8500,-
Workshop toegankelijkheid	Om de bewustwording binnen de eigen organisatie te verbeteren en een completer beeld te krijgen van waar toegankelijkheid om draait willen we max 12 gemeente medewerkers van de thema's Buitenruimte en Omgeving een eenmalige praktische workshop van 3,5 uur aanbieden.	Kees Jan van der Klooster (ervaringsdeskundige), drempelhulp het Hoppertje. Medewerkers van thema's omgeving en buitenruimte en andere geïnteresseerden binnen de gemeente.	€ 2000,-
Week toegankelijkheid	Jaarlijks organiseren Ieder(in), de Oogvereniging en Stichting Hoormij een week waarin landelijk extra aandacht wordt gevraagd voor een bepaald aspect van toegankelijkheid van algemene openbare voorzieningen, denk aan sport en horeca bijvoorbeeld. Bij dit landelijke initiatief willen we als gemeente aanhaken door minimaal 1 activiteit waarin we ervaringsdeskundigen en andere betrokkenen verbinden rond het thema van dat jaar. Daarnaast willen we publiciteit genereren in de lokale media over het thema van de week van de toegankelijkheid.	Communicatie, beleidsmedewerker inclusief beleid, ervaringsdeskundigen.	€2000,-
Sociale toegankelijkheid			
Herkennen en omgaan met mensen met een (niet zichtbare)	Mensen in het maatschappelijk actief zijn, denk aan dorpscoördinatoren en andere professionals maar ook vrijwilligers van dorpsnetwerken, krijgen meer inzicht in het herkennen en omgaan met niet zichtbare beperkingen.	MEE, professionals en vrijwilligers	€2000,-

beperking	Met dit bedrag kunnen we 30 mensen laten trainen.		
Vrije tijd			
Horeca toegankelijk	Er is onderzoek uitgevoerd naar de manier waarop de we horeca ondernemers kunnen motiveren om toegankelijk te worden. We maken eenmalig budget vrij als aanjaagpremie en co financiering naast andere fondsen voor het uitwerken van andere ideeën uit het onderzoek, denk aan het opzetten van een website over toegankelijkheid en het ontwikkelen/ ontsluiten van tools voor de horecaondernemers om toegankelijkheid eenvoudig vorm te geven.	Beleidsmedewerker inclusief beleid en RBT	Onderzoek gedekt binnen bestaande middelen anjaagpremie. €5000,-
Dorpsgerichte activiteiten	Mensen die dorpsgerichte activiteiten organiseren zijn zich meer bewust het toegankelijk maken voor mensen met een beperking. Activiteiten worden meer toegankelijk voor mensen met een beperking	Communicatie en dorps coördinatoren	Binnen bestaande middelen
totaal			€ 25.500,-